

POSUDEK

oponentky na diplomovou práci

Jméno a příjmení: Michal Illich

Téma práce: Církevní školství se zaměřením na jezuitské školství v komparaci s dnešní školskou realitou v ČR

Autor, Michal Illich, se ve své diplomové práci zaměřil na porovnání dvou školských systémů: vzdělávacího systému jezuitských klášterních škol, jež, jak autor naznačuje, charakterizuje syntéza středověkých vzdělávacích prvků s prvky novověkými, a aktuálního českého školského systému. Přestože o systému jezuitských klášterních škol u nás bylo vydáno několik monografií, analýze jejich nabídky, kvality a efektivity na pozadí těchto kritérií u současného českého školství se tyto práce věnovaly – pokud je mi známo – spíše jen okrajově. Zaměření diplomové práce je tedy bezesporu smysluplné a cenné.

Diplomová práce je koncipovaná teoreticky: tři kapitoly jsou pojaty deskriptivně, ve čtvrté autor předkládá výsledky komparace obou systémů. První kapitola představuje historický exkurz do období středověku, s ohledem na vznik klášterů jakožto základních center tehdejší vzdělanosti a výuky. Ve druhé kapitole autor popisuje vývoj klášterních škol na našem území. Třetí se věnuje působení jezuitského řádu u nás a popisu jejich školského systému, jejich rádiu působnosti a pedagogickým i didaktickým specifikům jejich výuky. Ve stěžejní, čtvrté kapitole autor prezentuje výsledky komparace obou školských systémů na základě vybraných kritérií kvality, formulovaných v ISCED. Autor zde nejprve vysvětluje metodologické principy komparace a poté oba systémy na základě zvolených kritérií analyzuje. Ve shrnující části této kapitoly poukazuje na jejich nejpodstatnější rozdíly, které v celkovém společenském kontextu rozhodně nevyznívají jednoznačně ve prospěch jedné či druhé varianty. (Autor mezi řádky naznačuje, že zatímco jezuitský školský systém byl ohrožen určitou rigiditou a nedostatečným prostorem pro změny, kvalita současného školství je ohrožena opakem, tedy neustávajícími reformami, které – dovedeno do důsledků – nemohou být dokončovány, zapracovávány, a tedy ani vyhodnocovány z hlediska svého přínosu.)

Autor čerpá z imponujícího množství literatury, včetně pramenů. Historický úvod k tématu je poměrně dlouhý, vzhledem k tématu však má své zřejmé opodstatnění. Text je psán čtivě a je zřejmé, že se autor v této historické oblasti poměrně dobře orientuje. Autor se pokusil porovnat oba systémy ve vybraných, pokud možno srovnatelných a alespoň do jisté míry objektivních kritériích. Dospívá tak k mnoha zajímavým a inspirativním podnětům a závěrům. Při interpretaci nálezů by možná bylo stálo za to zohlednit i odlišný společenský kontext obou období. Je například otázkou, zda na vytíženost pedagogů lze usuzovat pouze z hlediska poměru žáků na učitele. Z mnoha důvodů lze předpokládat, že pedagogická práce s vybraným (spíše elitním) zlomkem dětské populace (intelektové i motivační výhody) znamenala pravděpodobně spíše menší vytížení i při vyšším poměru žáků na učitele. Podobně lze usuzovat i na jejich nižší zátěž z hlediska zvládnutí kázně žactva – jak vzhledem k větší religiozitě dětské populace (např. význam povinné instituce zpovědi u převažujících katolických studentů) i vzhledem k méně limitovaným možnostem sankcí za její porušení (včetně možnosti tělesných trestů aj.).

Předložená diplomová práce splňuje všechna požadovaná kritéria. Autor v ní prokazuje dobrou orientaci ve zvolené problematice, a proto navrhuji její výsledné hodnocení známkou:

„výborně“

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.

V Praze dne 3. 8. 2014